

Ungdomsstyrelsen
Box 17 801
118 94 Stockholm

2013-03-15
1 (29)

Dnr 01-2012:216

Kopia till
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Redovisning av uppdrag att vidareutveckla uppföljningen av ungas levnadsvillkor

U2011/6675/UC

Härmed redovisar Skolverket uppdraget att vidareutveckla uppföljningen av ungas levnadsvillkor (regeringsbeslut 2011-12-01). En redovisning av uppdraget gjordes även 15 mars 2012.

På Skolverkets vägnar

Staffan Lundh
Avdelningschef

Åsa Nordström
Undervisningsråd

Utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor – Skolverkets redovisning

INDIKATOR 1

Elever som uppnår målen för årskurs 9	Uppgiftslämnare: Skolverket
År 2011/12 nådde 81,9 procent av eleverna i årskurs 9 målen i minst 16 ämnen. Andelen var högre bland tjejer och bland elever med svensk bakgrund. Andelen som når målen ligger på ungefär samma nivå som 2007/08.	

Läsåret 2007/08 och 2011/12 var andelen elever som enligt slutbetygen nådde målen för årskurs 9 i 16 ämnen ungefär lika stor. Under hela perioden har andelen tjejer som når målen varit högre än andelen killar som når målen. Måluppfyllelsen var betydligt högre bland elever med svensk bakgrund än bland elever med utländsk bakgrund (tabell 2.1).

Tabell 2.1 Andel elever som, enligt slutbetygen, når målen för årskurs 9 i 16 ämnen, 2007/08–2011/12. Procent

Läsår	Totalt	Kön		Bakgrund	
		Tjejer	Killar	Svensk	Utländsk*
2007/08	81,6	84,0	79,3	83,7	69,3
2008/09	81,6	83,9	79,3	84,1	68,0
2009/10	81,1	83,6	78,8	83,7	68,2
2010/11	81,7	84,2	79,4	84,4	69,6
2011/12	81,9	84,8	79,1	85,0	69,1

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Grundskolan, Betyg, Riksnivå, tabell 6 A.

* Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

INDIKATOR 2

Behörighet till gymnasieskolan	Uppgiftslämnare: Skolverket
År 2011/12 var 87,5 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till ett yrkesprogram på gymnasieskolan. Andelen var högre bland tjejer, elever med svensk bakgrund och de med föräldrar med eftergymnasial utbildning.	

Inför hösten 2011 infördes olika behörighetskrav för att få påbörja en gymnasieutbildning, beroende på om man väljer yrkesförberedande eller högskoleförberedande program. Precis som tidigare läsår måste eleven ha godkänt i engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. Det var tidigare det enda kravet för samtliga gymnasiala utbildningar.

Den som väljer att studera på ett yrkesprogram måste ha godkända betyg i ytterligare fem ämnen, det vill säga i totalt åtta ämnen. För de högskoleförberedande programmen gäller godkända betyg i ytterligare nio ämnen, sammanlagt tolv. För de ekonomiska, humanistiska och samhällsvetenskapliga programmen ska fyra av de nio övriga godkända ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religionskunskap. För de naturvetenskapliga och tekniska programmen ska eleven ha godkänt i biologi, fysik och kemi. För det estetiska programmet är de nio ämnena valfria.

Våren 2012 var 87,5 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till ett yrkesprogram på gymnasieskolan. Den andelen är mest jämförbar med den tidigare gymnasiebehörigheten. Andelen tjejer som var behöriga till ett yrkesprogram 2011/12 var 88,9 procent, medan andelen killar var 86,2 procent. Andelen elever med utländsk bakgrund som var behöriga till ett yrkesprogram var betydligt lägre, 73,9 procent, än andelen elever med svensk bakgrund, 90,8 procent.

I gruppen med utländsk bakgrund var det stor skillnad mellan elever som hade anlänt till Sverige före årskurs 1 och elever som anlänt efter årskurs 1 i grundskolan. Bland elever som är födda utomlands och har anlänt efter årskurs 1 var andelen behöriga till ett yrkesprogram 51,8 procent 2011/12, medan motsvarande andel för elever som anlänt tidigare var 84,3 procent (tabell 2.2).

Elevernas behörighet varierar efter föräldrarnas utbildningsnivå. Bland elever som har föräldrar med förgymnasial utbildning var 59,0 procent behöriga till ett yrkesprogram. Motsvarande andel för elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning var 94,5 procent.

Våren 2012 hade 87,7 procent av eleverna godkänt i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. Från och med hösten 1998 till och med hösten 2010 räckte det med godkänt i dessa ämnen för att bli behörig till gymnasieskolan och den andelen har stegvis minskat.

Tabell 2.2 Andel elever som är behöriga till gymnasieskolan, 2007/08–2011/12. Procent

Läsår	Totalt	Kön		Bakgrund		Elever med utländsk bakgrund		
		Tjejer	Killar	Svensk	Utländsk*	Födda i Sverige	Födda utomlands som invandrat till Sverige	
							före åk 1	efter åk 1
2007/08	88,9	89,9	87,9	91,0	76,6	84,6	84,4	54,0
2008/09	88,8	89,9	87,6	91,2	75,5	84,2	84,6	53,0
2009/10	88,2	89,2	87,2	90,8	75,1	85,4	85,4	51,1
2010/11	87,7	88,9	86,7	90,6	74,7	85,0	85,1	52,1
2011/12	87,5	88,9	86,2	90,8	73,9	85,1	84,3	51,8

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Grundskolan, Betyg, Riksnivå, tabell 1C. Se även Kommun- och länsnivå, tabell 1B.

Kommentar: Inför hösten 2011 infördes olika behörighetskrav för att få påbörja en gymnasieutbildning beroende på om man väljer yrkesförberedande eller högskoleförberedande program. Den andel som redovisas för 2010/11–2011/12 visar andelen elever som är behöriga till ett yrkesprogram. Den andelen är mest jämförbar med den tidigare gymnasiebehörigheten.

*Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

INDIKATOR 3

Behörighet till högskolestudier	Uppgiftslämnare: Skolverket
<p>År 2011/12 var 86,7 procent av eleverna med slutbetyg från gymnasieskolan behöriga till högskolestudier. Andelen var högre bland tjejer och bland elever med svensk bakgrund. Från 2009/10 har behörighetsreglerna ändrats, vilket gör jämförelser bakåt i tiden omöjliga.</p>	

Andelen elever med slutbetyg från gymnasieskolan som ger grundläggande behörighet till högskolestudier var 86,7 procent läsåret 2011/12. Andelen tjejer med grundläggande behörighet till högskolestudier var högre, 90,1 procent, än andelen killar, 83,3 procent. Elever med svensk bakgrund uppnådde högskolebehörighet i väsentligt större omfattning, 87,8 procent, än elever med utländsk bakgrund, 79,6 procent.

Från och med läsåret 2009/10 har behörighetsreglerna till universitet och högskola ändrats,¹ vilket kan ha påverkat andelen behöriga elever. Siffrorna i indikatorn avser

¹ Från och med läsåret 2009/10 har behörighetsreglerna till universitet och högskola ändrats. För att få grundläggande behörighet krävdes tidigare att eleven i sitt slutbetyg hade lägst betyget godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng som krävs för fullständigt program, det vill säga 2 250 poäng. Från och med 2010 krävs också att eleven har betyget godkänt i kurserna matematik A, engelska A och svenska A och B, alternativt svenska som andraspråk A och B. Dessutom måste eleven ha läst ett fullständigt program, det vill säga minst 2 500 poäng. Det betyder att elever som läser reducerat program inte längre kan få grundläggande behörighet.

grundläggande behörighet, men de flesta högskoleutbildningar kräver särskild behörighet. Vilken särskild behörighet som krävs varierar beroende på högskoleutbildning. Därför redogör inte indikatorn för hur stor andel gymnasieelever som når särskild behörighet.

Tabell 2.3 Andel elever med slutbetyg från gymnasieskolan som ger grundläggande behörighet till högskolestudier 2007/08–2011/12. Procent

Läsår	Totalt	Kön		Bakgrund	
		Tjejer	Killar	Svensk	Utländsk*
2007/08	88,9	91,5	86,3	89,9	81,7
2008/09	90,3	92,5	87,9	91,1	84,1
2009/10	86,8	89,9	83,6	87,9	79,0
2010/11	87,1	90,2	83,9	88,0	80,4
2011/12	86,7	90,1	83,3	87,8	79,6

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Gymnasieskolan, Betyg och Studieresultat, Riksnivå, tabell 2 C. Se även Länsnivå, tabell 1 och Kommunivå, tabell 1.

* Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

Kommentar: Från och med läsåret 2009/10 har behörighetsreglerna till universitet och högskola ändrats.

INDIKATOR 4

Svenska, kunskapsläge i årskurs 9	Uppgiftslämnare: Skolverket
Andelen elever med lägst betyget godkänt i nationella ämnesprov i årskurs 9 år 2012 var 92,6 procent i läsförståelse, 98,1 procent i muntlig förmåga och 93,8 procent i skriftlig förmåga. Andelen godkända var högre bland tjejer, elever med svensk bakgrund och de vars föräldrar har eftergymnasial utbildning.	

Delproven i svenska är uppdelade i läsförståelse, muntlig förmåga och skriftlig förmåga. Andelen elever med lägst betyget godkänt i nationella ämnesprov i svenska var våren 2012 högst i delprovet för muntlig förmåga, 98,1 procent. I delprovet skriftlig förmåga var andelen godkända 93,8 procent, medan andelen elever med lägst betyget godkänt i läsförståelse var lägre, 92,6 procent. Andelen tjejer med lägst betyget godkänt var högre än andelen killar i alla tre delprov. Elever med svensk bakgrund hade i större utsträckning bättre resultat än elever med utländsk bakgrund. Men skillnaderna mellan elever med svensk respektive utländsk bakgrund var relativt små (tabell 2.4).

Föräldrarnas utbildningsnivå har stor betydelse för resultaten. Bland elever som har föräldrar med förgymnasial utbildning var andelen elever med lägst betyget godkänt i provresultat från nationella ämnesprov i svenska (sammanvägt resultat) 92,5 procent, medan motsvarande andel för elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning var 98,7 procent.

Proven prövar inte alla mål i kursplanen, de prövar inte heller alla mål lika mycket och det är olika uppgifter i proven från år till år. Proven är därmed inte exakta mätinstrument och är därför svåra att jämföra över tid.

Tabell 2.4 Andel elever med minst betyget godkänt i provbetyg från nationella ämnesprov i svenska för årskurs 9, vårterminerna 2007, 2009, 2011 och 2012. Procent

SVENSKA					
År	Totalt	Kön		Bakgrund	
		Tjejer	Killar	Svensk	Utländsk*
Läsförståelse					
2007	90,3	92,9	87,9	90,9	85,0
2009	91,9	93,9	89,9	92,3	87,7
2011	92,0	94,0	90,2	92,7	87,0
2012	92,6	95,4	89,8	92,9	89,5
Muntlig förmåga					
2007	97,6	98,4	96,8	97,7	96,7
2009	97,8	98,6	97,1	97,9	97,4
2011	98,3	98,8	97,8	98,4	97,9
2012	98,1	98,7	97,3	98,1	97,7
Skriftlig förmåga					
2007	94,4	97,1	91,8	94,5	93,3
2009	93,4	96,0	91,0	93,6	91,7
2011	93,3	95,9	90,7	93,5	91,7
2012	93,8	97,1	90,5	94,0	92,9

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Grundskolan, Provresultat, Riksnivå, tabell 8 A.

* Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

INDIKATOR 5

Matematik, kunskapsläge i årskurs 9	Uppgiftslämnare: Skolverket
<p>År 2012 hade 82,9 procent lägst betyget godkänt i nationella ämnesprov i matematik i årskurs 9. Det var ingen stor skillnad i resultat mellan tjejer och killar, men det var en högre andel godkända bland elever med svensk bakgrund och de vars föräldrar har eftergymnasial utbildning.</p>	

Vårterminen 2007 var andelen elever med minst betyget godkänt i provresultat från nationella ämnesprov i matematik 84,4 procent. Därefter har det skett en minskning. Våren 2012 var andelen 82,9 procent. Några större skillnader i resultat mellan könen förekommer inte. Men skillnaderna i resultat mellan elever med svensk bakgrund och elever med utländsk bakgrund var stora, 85,0 jämfört med 73,7 procent vårterminen 2012 (tabell 2.5).

Det var också stora skillnader i resultat mellan elever som har föräldrar med olika utbildningsnivå. Bland elever som har föräldrar med förgymnasial utbildning var andelen elever med lägst betyget godkänt i provresultat från nationella ämnesprov i matematik 61,2 procent, medan motsvarande andel bland elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning var 90,2 procent.

Proven prövar inte alla mål i kursplanen, de prövar inte heller alla mål lika mycket och det är olika uppgifter i proven från år till år. Proven är därmed inte exakta mätinstrument och är därför svåra att jämföra över tid.

Tabell 2.5 Andel elever med minst betyget godkänt i provbetyg från nationella ämnesprov i matematik för årskurs 9, vårterminerna 2007, 2009, 2011 och 2012. Procent

MATEMATIK					
År	Totalt	Kön		Bakgrund	
		Tjejer	Killar	Svensk	Utländsk*
2007	84,4	84,6	84,2	86,0	74,0
2009	87,0	87,0	87,1	88,4	79,1
2011	80,8	80,2	81,3	82,5	71,9
2012	82,9	83,3	82,7	85,0	73,7

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Grundskolan, Provresultat, Riksnivå, tabell 8 A.

* Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

INDIKATOR 6

Svenska som andraspråk, kunskapsläge i årskurs 9	Uppgiftslämnare: Skolverket
År 2012 var andelen elever i årskurs 9 med lägst betyget godkänt i nationella ämnesprov i svenska som andraspråk 67,2 procent i läsförståelse, 88,4 procent i muntlig förmåga och 77,4 procent i skriftlig förmåga. Andelen godkända var högre bland tjejer och de med föräldrar med eftergymnasial utbildning.	

Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som kommer från skolor i utlandet samt invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare eller med båda. De nationella ämnesproven i svenska som andraspråk är uppdelade i läsförståelse, muntlig förmåga och skriftlig förmåga.

Andelen godkända i läsförståelse var låg, 67,2 procent vårterminen 2012 (tabell 2.6). Det är en relativt liten andel elever som läser svenska som andraspråk, vilket gör att resultaten i den här gruppen är känsliga för variationer.

Resultaten i de övriga två delproven var bättre och andelen godkända var 88,4 procent i delprovet för muntlig förmåga. Tjejerna hade bättre resultat än killarna.

Det var också skillnader i resultat mellan elever som har föräldrar med olika utbildningsnivå. Bland elever som har föräldrar med förgymnasial utbildning var det en större andel som inte fick godkänt i provresultat jämfört med elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning.

Proven prövar inte alla mål i kursplanen, de prövar inte heller alla mål lika mycket och det är olika uppgifter i proven från år till år. Proven är därmed inte exakta mätinstrument och är därför svåra att jämföra över tid.

Tabell 2.6 Andel elever med minst betyget godkänt i provbetyg från nationella ämnesprov i svenska som andraspråk för årskurs 9, vårterminerna 2007, 2009, 2011 och 2012. Procent

SVENSKA SOM ANDRA SPRÅK					
År	Totalt	Kön		Bakgrund	
		Tjejer	Killar	Svensk*	Utländsk**
Läsförståelse					
2007	60,5	61,3	59,9	63,3	60,4
2009	64,8	65,9	63,8	73,1	64,4
2011	65,5	67,4	63,9	73,2	65,2
2012	67,2	70,2	64,8	79,5	66,7
Muntlig förmåga					
2007	89,6	90,3	89,0	91,4	89,5
2009	89,3	88,9	89,6	92,1	89,2
2011	91,3	91,9	90,8	92,6	91,3
2012	88,4	90,1	87,1	91,4	88,3
Skriftlig förmåga					
2007	80,6	84,2	77,9	81,6	80,6
2009	79,4	82,6	76,9	83,4	79,3
2011	79,2	82,4	76,6	84,1	79,0
2012	77,4	80,9	74,5	80,5	77,3

Källa: Skolverket. Ytterligare information www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Grundskolan, Provresultat, Riksnivå, tabell 8 A.

* Antalet elever med svensk bakgrund som deltog i det nationella ämnesprovet i svenska som andraspråk är mycket litet.

** Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

INDIKATOR 7

Engelska, kunskapsläge i årskurs 9	Uppgiftslämnare: Skolverket
<p>År 2012 var andelen elever i årskurs 9 med lägst betyget godkänt i nationella ämnesprov i engelska 96,7 procent i muntlig förmåga, 94,8 procent i receptiv förmåga och 95,3 procent i skriftlig förmåga. Tjejer och killar hade liknande resultat, utom i skriftlig förmåga, där andelen tjejer med betyget lägst godkänt var något högre. Andelen godkända var högre bland elever med svensk bakgrund och bland de med föräldrar som har eftergymnasial utbildning.</p>	

Andelen elever med lägst betyget godkänt i de nationella ämnesproven i engelska vårterminen 2012 var genomgående hög. Delproven är uppdelade i muntlig förmåga, receptiv förmåga och skriftlig förmåga. Det fanns inga skillnader mellan killar och tjejer i muntlig förmåga och läsförståelse, men en något större andel tjejer hade bättre resultat i skriftlig förmåga. Elever med svensk bakgrund hade bättre resultat än elever med utländsk bakgrund i alla delprov (tabell 2.7).

Vilken utbildningsnivå elevernas föräldrar har påverkar också resultatet. Bland elever som har föräldrar med förgymnasial utbildning var andelen elever med lägst betyget godkänt i provbetyg från nationella ämnesprov i engelska (sammanvägt resultat) 86,1 procent, medan motsvarande andel för elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning var 98,6 procent.

Proven prövar inte alla mål i kursplanen, de prövar inte heller alla mål lika mycket och det är olika uppgifter i proven från år till år. Proven är därmed inte exakta mätinstrument och är därför svåra att jämföra över tid.

Tabell 2.7 Andel elever med minst betyget godkänt i provbetyg från nationella ämnesprov i engelska för årskurs 9, vårterminerna 2007, 2009, 2011 och 2012. Procent

ENGELSKA					
År	Totalt	Kön		Bakgrund	
		Tjejer	Killar	Svensk	Utländsk*
Muntlig förmåga					
2007	96,2	96,4	96,0	96,6	93,3
2009	96,3	96,3	96,3	96,8	93,0
2011	96,8	96,9	96,7	97,4	93,8
2012	96,7	96,9	96,5	97,5	92,9
Receptiv förmåga					
2007	91,8	91,9	91,8	92,7	86,1
2009	92,9	92,9	92,8	93,9	86,9
2011	95,1	95,1	95,0	96,2	89,5
2012	94,8	94,8	94,6	96,3	88,1
Skriftlig förmåga					
2007	94,2	95,5	93,0	94,8	90,5
2009	94,3	95,5	93,2	94,9	90,7
2011	94,5	95,7	93,4	95,4	90,3
2012	95,3	96,6	93,9	96,3	90,9

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Grundskolan, Provresultat, Riksnivå, tabell 8 A.

* Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

Utbildningsnivå och högskolestudier

INDIKATOR 8

Lägst treårig gymnasieutbildning	Uppgiftslämnare: Skolverket
<p>År 2011 hade 78,7 procent av 20–25-åringarna lägst 3-årig gymnasieutbildning. Andelen unga kvinnor var högre än andelen unga män. Sedan 2007 har andelen med lägst treårig gymnasieutbildning ökat något.</p>	

Mellan 2007 och 2011 har andelen personer med lägst 3-årig gymnasieutbildning i åldersgruppen 20–25 år ökat något (78,7 procent 2011). Andelen tjejer med lägst 3-årig gymnasieutbildning var högre, 80,8 procent, än andelen killar, 76,7 procent. I åldersgruppen 40–45 år var andelen personer med lägst 3-årig gymnasieutbildning betydligt lägre än den var för åldersgruppen 20–25 år. År 2011 var andelen för 40–45-åringar 56 procent. En förklaring till skillnaden är att de 2-åriga gymnasieutbildningarna togs bort 1993.

Tabell 2.8 Andel personer med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 20-25 år, 2007-2011. Procent

År	Totalt	Tjejer	Killar
2007	77,9	80,2	75,7
2008	77,8	79,9	75,7
2009	77,9	80,0	75,9
2010	78,1	80,3	76,1
2011	78,7	80,8	76,7

Källa: Skolverket, SCB, Befolkningens utbildningsnivå.

INDIKATOR 9

Börjat på högskola inom tre år efter gymnasiet	Uppgiftslämnare: Skolverket
<p>Av dem som slutförde sin gymnasieutbildning läsåret 2008/09 hade 44,7 procent gått över till högskolan inom tre år efter gymnasiet. Andelen som började på högskolan var högst bland tjejer och bland unga med utländsk bakgrund. Jämfört med de som slutförde sin gymnasieutbildning läsåret 2004/05, har andelen ökat.</p>	

Andelen elever som påbörjade studier i högskolan inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning var högre bland de elever som avslutade sin gymnasieutbildning 2008/09 i jämförelse med de som avslutade sin utbildning 2004/05. Andelen tjejer som övergick till högskolestudier inom tre år efter gymnasieskolan var högre än andelen killar. Elever med utländsk bakgrund gick i betydligt högre grad över till

högskolestudier inom tre år efter gymnasieutbildningen jämfört med elever med svensk bakgrund, 56,8 procent jämfört med 43,0 procent (tabell 2.9).

Tabell 2.9 Elever som slutfört gymnasiet och gått över till högskolan inom 3 år efter avslutad utbildning 2004/05–2008/09. Procent om ej annat anges

Läsår	Antal elever som slutfört gymnasieskolan	Antal i högskolan 3 år senare	Andel	Kön		Bakgrund	
				Tjejer	Killar	Svensk	Utländsk*
2004/05	83 888	34 018	40,6	46,0	34,9	39,5	47,9
2005/06	85 312	34 808	40,8	46,6	34,8	39,4	50,3
2006/07	90 070	38 107	42,3	46,5	35,4	40,9	51,9
2007/08	93 580	40 760	43,6	49,1	37,9	42,0	54,4
2008/09	97 923	43 751	44,7	49,2	36,7	43,0	56,8

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Gymnasieskolan, Betyg och Studieresultat, Riksnivå, tabell 11 B. Se även Läsnivå, tabell 1 och Kommunivå, tabell 1.
* Elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

Utbildningskvalitet

INDIKATOR 12

Lärartäthet och andel behöriga lärare i gymnasiet	Uppgiftslämnare: Skolverket
Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen i gymnasieskolan var 74,9 procent läsåret 2011/12. Den andelen har ökat under det senaste året. Antalet lärare per 100 elever var 8,1 läsåret 2011/12, ett antal som har legat stabilt sedan 2007/08.	

Andelen gymnasielärare med pedagogisk högskoleexamen har ökat under det senaste året. En förklaring till detta kan vara att kravet på lärarlegitimation närmar sig. Lärartätheten har varit stabil. Lärartätheten var 8,1 lärare per 100 elever läsåret 2011/12 (tabell 2.14).

En jämförelse mellan olika huvudmän visar att kommunala skolor hade högre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen jämfört med fristående skolor. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen varierar mellan kommunerna.

Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen varierar mellan kommunerna.² I drygt fyra av tio kommuner har minst 80 procent av lärarna en pedagogisk högskoleexamen. Norrbotten är det län som har högst andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (86 procent). Lägst andel lärare med pedagogisk högskoleexamen har Jämtlands län (68 procent).³

² I statistiken per kommun ingår endast uppgifter för kommunala skolor.

³ Skolverket har möjlighet att redovisa indikatorer efter kommuner, men av utrymmesskäl har dessa inte tagits med i redovisningarna. Information på kommunnivå finns på Skolverkets webbplats.

Tabell 2.14 Lärartäthet och lärarbehörighet i gymnasieskolan, 2007/08–2011/12

Läsår	Antal lärare		Andel (%) med pedagogisk examen	Antal lärare (heltidstjänster) per 100 elever
	Totalt	därav antal tjänstgörande		
2007/08	39 506	37 518	72,0	8,1
2008/09	40 627	38 392	72,0	8,1
2009/10	39 513	37 425	73,0	7,9
2010/11	39 470	37 447	73,0	8,1
2011/12	38 376	36 241	74,9	8,1

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Gymnasieskolan, Personal, Riksnivå, tabell 2. Se även Länsnivå, tabell 1 och Kommunnivå, tabell 1.

Vuxenutbildning

INDIKATOR 13

Tillgång till vuxenutbildning samt sfi	Uppgiftslämnare: Skolverket
246 av landets 290 kommuner erbjöd grundläggande utbildning inom komvux kalenderåret 2011 och 262 kommuner erbjöd gymnasial utbildning inom komvux. Särskild utbildning för vuxna erbjöds i 211 och sfi erbjöds i 260 kommuner. Sedan 2007/08 har antalet kommuner som erbjuder kommunal vuxenutbildning och sfi varit relativt konstant.	

Från och med kalenderåret 2009 publicerar Skolverket statistiken över komvux och sfi per kalenderår istället för per läsår. Kalenderåret 2011 var det 246 kommuner som erbjöd grundläggande komvux och 262 kommuner som erbjöd gymnasial komvux. Många kommuner samverkar i utbudet av kommunal vuxenutbildning och kan på så sätt erbjuda högre kvalitet och totalt större utbud än tidigare. Under 2011 gick 42 procent av kursdeltagarna en kurs som anordnas av en annan utbildningsanordnare, till exempel studieförbund, folkhögskolor och privata utbildningsföretag. Antalet kommuner som anordnade sfi var 260 stycken kalenderåret 2011.

Särskild utbildning för vuxna anordnades i 211 kommuner läsåret 2011/12, vilket var i ungefär lika många kommuner som de två föregående läsåren. Eleverna kom från 229 kommuner.

I syfte att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning genomfördes 2009 en särskild satsning på yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning, yrkesvux. Målgruppen är vuxna som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasieutbildning som behöver kompletteras. Det är också möjligt för den som läst en studieförberedande utbildning att växla om och skaffa sig en gymnasial yrkesutbildning.

Tabell 2.15 Antal kommuner som i egen regi eller via annan utbildningsanordnare erbjuder komvux på olika nivåer, svenska för invandrare (sfi) respektive särskild utbildning för vuxna. Läsåren 2007/08–2011/12 samt kalenderåren 2009–2011⁴

Läsår /kalenderår	Grundläggande komvux	Gymnasial komvux	Sfi	Särskild utbildning för vuxna
2007/08	251	269	259	221
2008/09	244	266	257	215
2009/10				215
2010/11				214
2011/12				211
2009	249	263	257	
2010	250	264	260	
2011	246	262	260	

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, komvux, Elever och Kursdeltagare, Riksnivå, tabell 2 A, sfi, Elever och Kursdeltagare, Riksnivå, tabell 2 samt Särskild utbildning för vuxna, Elever, Riksnivå tabell 2. Se även Läsnivå, tabell 1 och Kommunivå, tabell 2.
Kommentar: Från och med kalenderåret 2009 publicerar Skolverket statistiken över komvux och sfi per kalenderår istället för per läsår.

Modersmålsundervisning

INDIKATOR 14

Deltar i modersmålsundervisning i grundskolan	Uppgiftslämnare: Skolverket
Lsåret 2011/12 deltog 55 procent av de berättigade eleverna i grundskolan i modersmålsundervisning. Andelen tjejer som deltog var något större än andelen killar. Andelen som deltar ligger på ungefär samma nivå som 2007/08.	

Andelen av de berättigade som deltar i modersmålsundervisningen var 54,7 procent under läsåret 2011/12. Andelen tjejer som deltar i undervisning i modersmål är högre än andelen killar, 56,4 respektive 53,0 procent (tabell 2.16).

⁴ Påbyggnadsutbildningar har upphört från 1 september 2009 vilket innebär att inga nya påbyggnadsutbildningar får anordnas men pågående utbildningar kan fullföljas.

Tabell 2.16 Andel av berättigade elever som deltar i modersmålsundervisning i grundskolan efter kön, 2007/08–2011/12. Procent

Läsår	Totalt	Tjejer	Killar
2007/08	53,8	55,6	52,0
2008/09	53,4	55,5	51,5
2009/10	53,3	55,3	51,4
2010/11	55,3	57,1	53,5
2011/12	54,7	56,4	53,0

Källa: Skolverket. Ytterligare information: www.skolverket.se, Statistik och analys, Statistik, Grundskolan, Skolor och elever, Riksnivå, tabell 8 A. Se även Länsnivå, tabell 2 och Kommunnivå, tabell 2.

Hälsa och utsatthet

Förhållanden i skolan

INDIKATOR 15

Arbete mot mobbning och kränkande behandling	Uppgiftslämnare: Skolverket
<p>Cirka 78 procent av eleverna i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet angav 2009 att deras skola gör mycket för att förhindra mobbning och kränkande behandling. Andelen har ökat sedan 1993 men är oförändrad jämfört med den förra mätningen 2006. Det var inga skillnader mellan tjejer och killar och inte heller utifrån bakgrund eller föräldrarnas utbildning.</p>	

Redovisningen av indikatorerna om mobbning, kränkande behandling, rättvis behandling och trygghet baseras på Skolverkets attitydundersökning för grundskola och gymnasieskola, som har gjorts vart tredje år. Skolverkets genomförde en attitydundersökning 2009. En undersökning avseende 2012 har genomförts men ännu inte publicerats. Därför redovisas här uppgifter avseende 2009.

Många skolor arbetar också aktivt för att förebygga mobbning och kränkningar i skolan. Sedan 1993 har en allt större andel elever angett att man på deras skola arbetar aktivt för att motverka mobbning och annan kränkande behandling. År 2009 var det 78 procent av eleverna som svarade att skolan arbetar aktivt med detta. Inga signifikanta skillnader finns mellan de olika bakgrundsvariablerna (tabell 3.1).

Tabell 3.1 Andel elever som anser att deras skola gör mycket för att förhindra mobbning och annan kränkande behandling. Elever i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet 1993, 1997, 2000, 2003, 2006 och 2009. Procent

År	Totalt	Tjejer	Killar	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Förälders högsta utbildning		
						Grundskola	Gymnasieskola	Högskola
1993	50							
1997	52							
2000	59	55	62			54	59	56
2003	75 ± 2	73 ± 3	76 ± 3	75 ± 2	72 ± 4	76 ± 7	76 ± 3	73 ± 3
2006	79 ± 2	75 ± 3	82 ± 2	79 ± 2	77 ± 4	78 ± 7	79 ± 3	79 ± 3
2009	78 ± 2	77 ± 3	79 ± 3	79 ± 2	76 ± 4	78 ± 8	78 ± 3	79 ± 3

Källa: Skolverket, Attityder till skolan.

Kommentar 1: Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige. Med utländsk bakgrund avses att eleven själv är född i ett annat land än Sverige eller att båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige.

Kommentar 2: Föräldrarnas högsta utbildning är indelad i grundskola, gymnasieskola och högskola/universitet. Den av föräldrarna som har högst utbildning räknas, så att om en elev har en förälder med högst grundskoleutbildning och en med högst gymnasieskola är det gymnasieskolnivån som räknas i variabeln förälders högsta utbildning.

Kommentar 3: Resultaten från 2003, 2006 och 2009 presenteras i procentuella fördelningar med felmarginall som anger hur stor säkerhet de skattade procentandelarna har. Felmarginalen visar om skillnaden är tillräckligt stor för att inte betraktas som slumpmässig.

INDIKATOR 16

Elever som mobbas och trakasseras av andra elever	Uppgiftslämnare: Skolverket
Omkring 4 procent av eleverna i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet angav 2009 att de mobbas eller trakasseras av andra elever. Andelen har varit relativt konstant sedan 1993. Det var inga skillnader mellan tjejer och killar och inte heller utifrån bakgrund eller föräldrarnas utbildning.	

De flesta elever är trygga och nöjda med skolan men det finns en grupp elever som är mobbade eller utsatta för annan kränkande behandling. Bland eleverna i årskurs 7–9 samt eleverna i gymnasieskolan uppgav 4 procent att de känner sig mobbade eller trakasserade av andra elever. Jämfört med gymnasieeleverna angav en större andel elever i årskurs 7–9 att de är mobbade eller trakasserade. Andelen elever som känner sig mobbade eller trakasserade av andra elever har varit relativt konstant sedan 1993 (tabell 3.2).

Tabell 3.2 Andel elever som känner sig mobbade eller trakasserade av andra elever. Elever i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet 1993, 1997, 2000, 2003, 2006 och 2009. Procent

År	Totalt	Tjejer	Killar	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Förälders högsta utbildning		
						Grundskola	Gymnasieskola	Högskola
1993	2	2	2			<1	3	2
1997	2	2	2			1	4	1
2000	4	4	4			7	3	4
2003	3 ± 1	2 ± 1	3 ± 1	2 ± 1	4 ± 2	5 ± 3	3 ± 1	2 ± 1
2006	3 ± 1	3 ± 1	3 ± 1	3 ± 1	2 ± 1	2 ± 3	3 ± 1	4 ± 2
2009	4 ± 1	5 ± 2	3 ± 1	4 ± 1	4 ± 2	4 ± 4	4 ± 1	4 ± 1

Källa: Skolverket, Attityder till skolan.

Kommentar 1: Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige. Med utländsk bakgrund avses att eleven själv är född i ett annat land än Sverige eller att båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige.

Kommentar 2: Föräldrarnas högsta utbildning är indelad i grundskola, gymnasieskola och högskola/universitet. Den av föräldrarna som har högst utbildning räknas, så att om en elev har en förälder med högst grundskoleutbildning och en med högst gymnasieskola är det gymnasieskolnivån som räknas i variabeln förälders högsta utbildning.

Kommentar 3: Resultaten från 2003, 2006 och 2009 presenteras i procentuella fördelningar med felmarginall som anger hur stor säkerhet de skattade procentandelarna har. Felmarginalen visar om skillnaden är tillräckligt stor för att inte betraktas som slumpmässig.

INDIKATOR 17

Elever som känner sig mobbade eller trakasserade av sina lärare	Uppgiftslämnare: Skolverket
Omkring 3 procent av eleverna i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet angav 2009 att de mobbas eller trakasseras av sina lärare. Andelen har varit relativt konstant sedan 1997. Det var inga signifikanta skillnader mellan tjejer och killar och inte heller utifrån bakgrund eller föräldrarnas utbildning.	

Andelen elever som känner sig mobbade eller trakasserade av sina lärare har varit relativt konstant under perioden 1997–2009, omkring 4 procent. Det finns inga signifikanta skillnader mellan tjejer och killar, svensk och utländsk bakgrund eller föräldrarnas utbildningsnivå (tabell 3.3).

Tabell 3.3 Andel elever som känner sig mobbade eller trakasserade av sina lärare. Elever i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet 1997, 2000, 2003, 2006 och 2009. Procent

År	Totalt	Tjejer	Killar	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Förälders högsta utbildning		
						Grundskola	Gymnasieskola	Högskola
1997	4	3	4			1	4	4
2000	6	5	6			3	6	6
2003	5 ± 1	5 ± 2	5 ± 2	4 ± 1	7 ± 3	5 ± 3	6 ± 2	4 ± 1
2006	4 ± 1	4 ± 1	3 ± 1	4 ± 1	5 ± 2	6 ± 4	4 ± 1	3 ± 1
2009	3 ± 1	4 ± 1	2 ± 1	3 ± 1	5 ± 2	3 ± 3	3 ± 1	3 ± 1

Källa: Skolverket, Attityder till skolan.

Kommentar 1: Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige. Med utländsk bakgrund avses att eleven själv är född i ett annat land än Sverige eller att båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige.

Kommentar 2: Föräldrarnas högsta utbildning är indelad i grundskola, gymnasieskola och högskola/universitet. Den av föräldrarna som har högst utbildning räknas, så att om en elev har en förälder med högst grundskoleutbildning och en med högst gymnasieskola är det gymnasieskolnivån som räknas i variabeln förälders högsta utbildning.

Kommentar 3: Resultaten från 2003, 2006 och 2009 presenteras i procentuella fördelningar med felmarginal som anger hur stor säkerhet de skattade procentandelarna har. Felmarginalen visar om skillnaden är tillräckligt stor för att inte betraktas som slumpmässig.

INDIKATOR 18

Elever som anser att lärarna behandlar tjejer och killar rättvist	Uppgiftslämnare: Skolverket
Omkring 82 procent av eleverna i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet ansåg 2009 att lärarna behandlar tjejer och killar rättvist. Andelen har ökat något sedan 2000. Det finns inga signifikanta skillnader mellan tjejer och killar eller utifrån bakgrund och föräldrars utbildning.	

Andelen elever som anser att alla eller de flesta av lärarna behandlar tjejer och killar rättvist var 82 procent 2009. Andelen har ökat något sedan undersökningen 2000, då frågan ställdes för första gången. Inga signifikanta skillnader finns mellan de olika elevgrupperna (tabell 3.4).

Tabell 3.4 Andel elever som anser att alla eller de flesta av lärarna behandlar tjejer och killar rättvist. Elever i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet 2000, 2003, 2006 och 2009. Procent

År	Totalt	Tjejer	Killar	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Förälders högsta utbildning		
						Grundskola	Gymnasieskola	Högskola
2000	76	76	76			75	74	77
2003	78	76	80	77	82	80	77	78
2006	80 ± 2	81 ± 3	80 ± 3	80 ± 2	80 ± 4	75 ± 7	79 ± 3	82 ± 3
2009	82 ± 2	85 ± 2	80 ± 3	83 ± 2	80 ± 4	74 ± 8	80 ± 3	85 ± 2

Källa: Skolverket, Attityder till skolan.

Kommentar 1: Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige. Med utländsk bakgrund avses att eleven själv är född i ett annat land än Sverige eller att båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige.

Kommentar 2: Föräldrarnas högsta utbildning är indelad i grundskola, gymnasieskola och högskola/universitet. Den av föräldrarna som har högst utbildning räknas, så att om en elev har en förälder med högst grundskoleutbildning och en med högst gymnasieskola är det gymnasieskolnivån som räknas i variabeln förälders högsta utbildning.

Kommentar 3: Resultaten från 2006 och 2009 presenteras i procentuella fördelningar med felmarginal som anger hur stor säkerhet de skattade procentandelarna har. Felmarginalen visar om skillnaden är tillräckligt stor för att inte betraktas som slumpmässig.

INDIKATOR 19

Elever som alltid eller oftast känner sig trygga i skolan	Uppgiftslämnare: Skolverket
Omkring 95 procent av eleverna i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet kände sig alltid eller oftast trygga i skolan 2009. Andelen är oförändrad sedan den förra mätningen 2006. Andelen är något större bland killar i grundskolan, däremot finns det inga skillnader i gymnasieskolan eller utifrån bakgrund eller föräldrars utbildning.	

År 2009 var det 95 procent av grundskoleeleverna i årskurs 7–9 och gymnasieeleverna som alltid eller oftast kände sig trygga i skolan. En lika stor andel svarade att de sällan eller aldrig är rädda där. En procent av eleverna kände sig alltid eller oftast rädda i skolan och 2 procent svarade att de sällan eller aldrig är trygga där.

I årskurs 7–9 svarade killar i större utsträckning än tjejer att de alltid kände sig trygga i skolan samt att de aldrig var rädda där. Motsvarande könsskillnader fanns inte i gymnasieskolan (tabell 3.5).

Tabell 3.5 Andel elever som alltid eller oftast känner sig trygga i skolan. Elever i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet 2006 och 2009. Procent

År	Totalt	Tjejer	Killar	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Förälders högsta utbildning		
						Grundskola	Gymnasieskola	Högskola
2006	96 ± 1	95 ± 2	97 ± 1	96 ± 1	95 ± 2	96 ± 4	95 ± 2	97 ± 1
2009	95 ± 1	94 ± 2	97 ± 1	96 ± 1	94 ± 2	91 ± 5	95 ± 2	96 ± 1

Källa: Skolverket, Attityder till skolan.

Kommentar 1: Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige. Med utländsk bakgrund avses att eleven själv är född i ett annat land än Sverige eller att båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige.

Kommentar 2: Föräldrarnas högsta utbildning är indelad i grundskola, gymnasieskola och högskola/universitet. Den av föräldrarna som har högst utbildning räknas, så att om en elev har en förälder med högst grundskoleutbildning och en med högst gymnasieskola är det gymnasieskolnivån som räknas i variabeln förälders högsta utbildning.

Kommentar 3: Resultaten presenteras i procentuella fördelningar med felmarginal vilken anger hur stor säkerhet de skattade procentandelarna har. Felmarginalen visar om skillnaden är tillräckligt stor för att inte betraktas som slumpmässig.

Inflytande i skola och arbetsliv

INDIKATOR 55

Andel elever som anser sig kunna vara med och bestämma om vad de får lära sig i olika ämnen	Uppgiftslämnare: Skolverket
Knappt hälften, 46 procent, av eleverna i grundskolans årskurs 7–9 samt i gymnasieskolan ansåg 2009 att de får vara med och bestämma om vad de får lära sig. Skillnaderna mellan olika grupper av unga var obetydliga. Andelen har stigit stadigt sedan 1993.	

Indikatorn ska belysa det inflytande som elever och föräldrar anser att de har i skolan. Redovisningen baseras på Skolverkets attitydundersökning för grundskola och gymnasieskola, som har gjorts vart tredje år. I skollagen anges att elever ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Skolverkets senaste attitydundersökning, *Attityder till skolan 2009*, visar att elevernas inflytande har stärkts under de senaste 16 åren (Skolverket 2010a).

Sedan 1993 har det skett en ökning av andelen elever som anser att de kan vara med och bestämma väldigt eller ganska mycket om vad de får lära sig i olika ämnen. Skillnaden mellan 1993 och 2009 motsvarar drygt 20 procentenheter (tabell 4.24).

Tabell 4.24 Andel elever som anser sig kunna vara med och bestämma väldigt eller ganska mycket om vad de får lära sig i olika ämnen. Elever i årskurs 7–9 och i år 1–3 i gymnasiet 1993, 1997, 2000, 2003, 2006 och 2009. Procent

År	Totalt	Tjejer	Killar	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Förälders högsta utbildning		
						Grundskola	Gymnasieskola	Högskola
1993	25	27	24					
1997	34	35	33					
2000	35	34	35	35	34	35	35	34
2003	37 ± 2	35 ± 3	39 ± 3	37 ± 3	36 ± 5	32 ± 7	38 ± 3	38 ± 4
2006	44 ± 2	43 ± 3	44 ± 3	44 ± 3	42 ± 5	46 ± 8	44 ± 4	43 ± 4
2009	46 ± 2	45 ± 3	46 ± 3	46 ± 3	46 ± 5	51 ± 9	47 ± 4	43 ± 3

Källa: Skolverket, Attityder till skolan.

Kommentar 1: Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige. Med utländsk bakgrund avses att eleven själv är född i ett annat land än Sverige eller att båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige.

Kommentar 2: Föräldrarnas högsta utbildning är indelad i grundskola, gymnasieskola och högskola/universitet. Den av föräldrarna som har högst utbildning räknas, så att om en elev har en förälder med högst grundskoleutbildning och en med högst gymnasieskola är det gymnasieskolnivån som räknas i variabeln förälders högsta utbildning.

Kommentar 3: Resultaten från 2003, 2006 och 2009 presenteras i procentuella fördelningar med felmarginal, vilken anger hur stor säkerhet de skattade procentandelarna har. Felmarginalen visar om skillnaden är tillräckligt stor för att inte betraktas som slumpmässig.

I likhet med tidigare attitydundersökningar visar 2009 års undersökning att andelen elever som vill kunna påverka vad de får lära sig i olika ämnen är större (62 procent) än andelen elever som upplever att de faktiskt kan påverka (46 procent). Resultaten visar också att det inte finns några större skillnader mellan hur olika elevgrupper bedömer sina möjligheter att kunna påverka. Det är dock vanligare att tjejer vill kunna påverka vad de får lära sig i olika ämnen än att killar vill det (Skolverket 2010a).

Skolverkets kommentar om ungas levnadsvillkor inom utbildningsområdet

Skolverket kan konstatera att kunskapsutvecklingen bland svenska ungdomar uppvisar en negativ trend om man utgår från resultaten från internationella studier i läsförståelse, matematik och naturvetenskap (de elever som deltar går i årskurs 8-9 samt i gymnasieskolans första år). Ett positivt besked är dock att svenska niondeklassares engelskakunskaper är mycket goda. Det visar den första större internationella studie som har gjorts inom ämnet främmande språk.

Det finns mönster i hur väl olika grupper av ungdomar lyckas i skolan. Ungdomar vars föräldrar är högutbildade lyckas bättre än de vars föräldrar är lågutbildade. Pojkar har sämre betyg än flickor, de når ungefär 90 procent av flickornas betygsresultat i grundskolan. Inom gruppen elever med utländsk bakgrund är betygsskillna-

derna större än mellan elever med svensk och utländsk bakgrund. Föräldrarnas utbildningsnivå och kön spelar stor roll, framför allt är det elever som invandrat efter ordinarie skolstart som har sämre betyg i årskurs 9. Flickor med utländsk bakgrund, både de som är födda i Sverige och de som kommit hit före skolåldern har till och med ett bättre genomsnittligt meritvärde än pojkar med svensk bakgrund.

Elever som är födda i Sverige med utländsk bakgrund har ett något lägre betygsresultat enligt meritvärdet än elever med svensk bakgrund, men skillnaderna har minskat under perioden 1998-2011. Betydelsen av att vara utlandsfödd har däremot ökat, framför allt under senare år. En förklaring till denna utveckling är att elevernas genomsnittliga ålder vid invandringen har ökat under senare år. Elever som invandrat före ordinarie skolstart presterar däremot på samma nivå som svenskfödda elever med utländsk bakgrund.⁵ Att socioekonomisk bakgrund har stor betydelse för skolresultatet har bekräftats återkommande i studier som analyserat sambandet mellan elevens bakgrund och resultat.

Skolverkets rapport *Likvärdighet i svensk grundskola?* (2012) visar att skillnaden mellan skolors resultat (mellanskolsvariationen) har fördubblats sedan slutet av 1990-talet och är nu över 18 procent enligt betygen.⁶ I ett internationellt perspektiv har Sverige tidigare haft små resultatskillnader mellan skolor, men vi börjar nu närma oss nivån i många andra länder.⁷ Rapporten visar att endast en del av de ökade resultatskillnaderna mellan skolor kan förklaras med en ökad skolsegregation med avseende på skolornas elevsammansättning. Skolorna verkar däremot bli mer och mer segregerade efter egenskaper som inte visar sig i statistiken, till exempel att mer studiemotiverade elever tenderar att samlas i skolor där det finns många andra studiemotiverade elever.⁸ På så sätt blir eleverna sorterade efter resultat och dolda egenskaper snarare än efter traditionella mått på socioekonomisk bakgrund.

Oavsett om eleverna sorteras efter traditionella eller mer dolda egenskaper är konsekvenserna för likvärdigheten allvarliga och innebär att betydelsen av vilken skola eleven går i ökar. Detta beror på att en elevs resultat påverkas av både övriga elever på skolan, så kallade kamrateffekter, och av lärarens förväntningar, som i sin tur tenderar att anpassas efter elevernas generella prestationsnivå. Detta leder till att skillnaderna i resultat mellan elever i olika skolor förstärks ytterligare.

Om perspektivet på ungdomars levnadsvillkor breddas till ungdomars i trivsel och trygghet i svenska skolan visar PIRLS 2011 och TIMSS 2011 att Sverige ligger i

---

⁵ Skolverket (2012) *Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid*. Rapport 374 sid 6-7

⁶ Skolverket (2012) *Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid*. Rapport 374. Se även IFAU (2012) *Lika möjligheter? Familjebakgrund och skolprestationer 1988-2010*. Rapport 2012:14

⁷ Se bl.a OECD (2012) *Equity and Quality in Education. Supporting disadvantaged students and schools*. sid. 14

⁸ Skolverket (2012) *Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid*. Rapport 374

toppskiktet av alla EU/OECD-länder vad gäller elevernas upplevda trygghet i skolan i form av att mobbning är minst förekommande.⁹

Skolverkets attitydundersökningar har sedan den första undersökningen 1993 visat att nio av tio elever i årskurs 7-9 och i gymnasieskolan trivs med sin skola och med andra elever. Åtta av tio trivs även med sina lärare och bryr sig om och engagerar sig i skolarbetet. Sju av tio trivs även med själva skolarbetet och tycker att det känns meningsfullt att gå till skolan. Samma mönster återfinns i svaren från de yngre eleverna, i årskurserna 4-6. Nio av tio trivs ganska eller mycket bra med andra elever och med lärarna och lika många bryr sig om skolarbetet.¹⁰

Den nya gymnasieskolan

Den 1 juli 2011 började den nya skollagen och den reformerade gymnasieskolan att tillämpas. Den innebar nya program, nya behörighetsregler och en förändrad betygsskala. Ett syfte med reformen är att i högre grad standardisera utbudet av gymnasieutbildningar, vilket innebär att både kommunala och enskilda huvudmän erbjuder utbildningar som följer samma examensmål. Det finns nu 18 nationella program som alla är treåriga: 12 yrkesprogram och 6 högskoleförberedande program.

Fortfarande, liksom före reformen, ska elevernas intresse och val ligga till grund för vilken gymnasieutbildning de går. Men samtidigt har arbetslivets inflytande över yrkesutbildningarna stärkts, i syfte att uppnå är en starkare koppling mellan utbildning och arbetsliv, och en ökad arbetsmarknadsrelevans hos utbildningarna. Inrättandet av nationella och lokala programråd, där branscher är företrädade, är tänkt att vara en viktig del i den stärkta kopplingen.

Hösten 2011 påbörjade 132 900 elever ett program i den reformerade gymnasieskolan. De högskoleförberedande programmen är populärast bland eleverna som börjar hösten 2011. Yrkesprogrammen tappar däremot elever. Den nya och den gamla gymnasieskolan skiljer sig på flera sätt och därför blir jämförelser svåra. Om man räknar det nedlagda medieprogrammet som högskoleförberedande så är det 3 procentenheter fler som börjar ett högskoleförberedande programmen hösten 2011 jämfört med hösten innan. Yrkesprogrammen tappar 4 procentenheter.

Drygt hälften av eleverna i år 1 går hösten 2011 på högskoleförberedande program och 31 procent går på yrkesprogram. 18 procent av eleverna läser på ett introduktionsprogram.

Den beskrivna elevförändringen gäller för de högskoleförberedande programmen respektive yrkesprogrammen som grupp. Eftersom den reformerade gymnasieskolans programstruktur skiljer sig från den tidigare, bör programvisa jämförelser göras med försiktighet. Bland elever i årskurs 1 har exempelvis estetiska programmet och teknikprogrammet enligt Gy 2011 avsevärt fler elever hösten 2011 än i den gamla

---

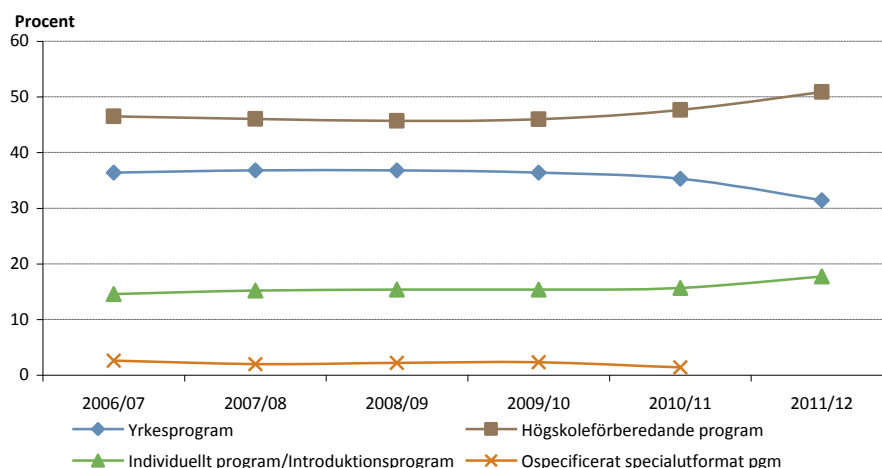
⁹ Skolverket (2012) *PIRLS 2011. Läsförståelse hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*. Rapport 381 sid 76; Skolverket (2012) *TIMSS 2011. Svenska grundskoleelevers kunskaper i matematik och naturvetenskap i ett internationellt perspektiv*. Rapport 380 sid 124.

¹⁰ Skolverket (2010) *Attityder till skolan 2009. Elevernas och lärarnas attityder till skolan*. Rapport 344

programstrukturen ett år tidigare. Detta trots den pågående elevminskningen i gymnasieskolan. I motsatt riktning var antalet elever i årskurs 1 på bl.a. handels- och administrationsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet samt industritekniska programmet betydligt lägre hösten 2011 än motsvarande program ett år tidigare.

Skillnaderna i elevernas val av gymnasieprogram skiljer sig stort mellan olika kommuner. Andelen elever som går på högskoleförberedande program varierar från som lägst 19 procent till som högst 92 procent. Andelen elever på yrkesprogram varierar från 4 procent till 77 procent. Norrbottens län, Värmlands län och Dalarnas län har en stor andel elever som går yrkesprogram. Storstadslänen har en hög andel elever på högskoleförberedande program.

Fördelning av elever utifrån typ av studieväg, läsåren 2006/07 – 2011/12

Färre elever i lärlingsutbildning och många hoppar av

Hösten 2008 startade gymnasial lärlingsutbildning på försök. I samband med att gymnasieskolan gjordes om 2011 permanentades lärlingsutbildningen. Under de tre första åren deltog över 13 000 elever på fler än 300 skolor. Många elever fullföljer dock inte utbildningen. Redan under det första året har var fjärde elev slutat och i den första kullen går mindre än hälften av eleverna färdigt utbildningen. De flesta som slutar byter till en mer traditionell yrkesutbildning.

Våren 2012 minskar antalet elever i gymnasial lärlingsutbildning jämfört med året innan. Mindre elevkullar, svagare intresse för yrkesprogram, i synnerhet för lärlingsutbildning, samt införande av utbildningskontrakt kan till del förklara minskningen. Troligtvis bidrar också en utveckling mot mindre lönsamhet i lärlingsutbildning till att färre huvudmän satsar på denna form av gymnasieutbildning. Vårterminen 2012 gick 2 300 elever i årskurs 1. Det kan jämföras med vårterminen 2011, då motsvarande siffra var 3 700. Sammanlagt, i alla de tre årskurserna, gick 8 000 elever i lärlingsutbildning.

Stabila studieresultat

Gymnasieelevernas studieresultat har varit stabila sett över tid. De senaste nio åren har sju av tio elever nått slutbetyg inom tre år. Andelen som når grundläggande behörighet har varit mellan 87 och 90 procent och den genomsnittliga betygspoängen har varierat mellan 14,0 och 14,1.

Eleverna på naturvetenskapliga utbildningar är de som i högst grad når slutbetyg; våren 2012 hade 83 procent har nått slutbetyg inom tre år. Sett till kön är kvinnor som läst teknikprogrammet bäst på att fullfölja sina gymnasiestudier inom tre år, 85 procent. Sämst på att fullfölja är män på hantverksprogrammet, 54 procent. Grundläggande behörighet för studier på högskola och universitet har 90 procent av kvinnorna och 83 procent av männen.

Sedan det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet infördes våren 1997 har betygen varit högre för elever i fristående skolor. Våren 2012 har för första gången eleverna i fristående skolor och kommunala skolor samma genomsnittliga betygspoäng, 14,0. Detta förklaras i första hand av att fristående skolor i allt högre grad rekryterar till yrkesförberedande utbildningar.

Studieavbrott och elevers byten i gymnasieskolan

Genom att följa individer över tid och se om de fortsätter att studera i gymnasieskolan, kan studieavbrott och byte av studieväg beskrivas. Den senaste statistiken där det går att följa elever för att se om de fortsätter längre än ett studieår avser elever som var nybörjare i årskurs 1 läsåret 2010/11. Dessa elever var den sista kullen som påbörjade sin gymnasieutbildning enligt programuppsättningen som följer Lpf 94.

Omkring tre procent av nybörjareleverna 2010 gick inte i gymnasieskolan hösten 2011, dvs. de hade gjort ett avbrott eller studieuppehåll. Denna andel är oförändrad jämfört med nybörjarkullen 2009. Kvinnor och män gör avbrott eller studieuppehåll efter första året i ungefär samma utsträckning. Andelen elever med utländsk bakgrund avbryter eller gör studieuppehåll i större omfattning än elever med svensk bakgrund (sex jämfört med två procent).

Nästan tolv procent av nybörjarna 2010 gick ett annat program ett år senare. Många programbyten är förknippade med en förlängd studietid genom att elever går om en årskurs.¹¹ För de elever som bytte program och gick i årskurs 1 även hösten 2011 medförde omstarten att man påbörjade sin nya utbildning enligt programuppsättningen i Gy 2011. Av denna anledning är inte andelen programbyten helt jämförbar med tidigare elevkullar. Bland eleverna som var nybörjare i årskurs 1 hösten 2009 gick tretton procent på ett annat program ett år senare.

Andelen elever som bytt program är väsentligt högre bland dem som först påbörjat sina studier på individuella programmet (IV). Bland de elever som påbörjat sin utbildning på IV hos en offentlig huvudman var andelen byten 27 procent, att jämföra med nio procent bland elever som först börjat på nationella program. Lägst

¹¹ Skolverket (2012) *Börja om på nytt program i gymnasieskolan. Statistik och elevröster.*

andel bytare fanns bland elever som påbörjat sin utbildning på studieförberedande samhällsvetenskapsprogrammet respektive yrkesförberedande byggprogrammet (båda omkring sju procent). Det är vanligare bland män att byta program än bland kvinnor (13 jämfört med 11 procent). Elever med utländsk bakgrund bytte program i något högre utsträckning än elever med svensk bakgrund (14 respektive 11 procent).

Skolverkets studie *Gymnasieelevers byten av program och skolor* (2011) visar att många elever som byter gymnasieskola eller program får räkna med både fyra och fem år i gymnasieskolan. De elever som byter program har som grupp sämre betyg från grundskolan och deras föräldrar har lägre utbildningsnivå jämfört med elever som går kvar på samma program. Elever i behov av särskilt stöd är sannolikt överrepresenterade bland elever som byter program.

Orsakerna till varför elever vill byta program eller skola är många och komplexa. Det kan till exempel handla om ett svåröverskådligt utbud av utbildningar, otillräcklig vägledning, eller att eleven vill påbörja en utbildning för att pröva om den passar. I tidigare studier har Skolverket även sett att elever ibland erbjuds att byta program istället för att få stöd på det program där de går.

Ett sätt att minska antalet byten är att förbättra studie- och yrkesvägledningen i grundskolan. Förutom information om arbetslivet behöver eleven också självkännedom för att kunna göra ett väl övervägt val till gymnasieskolan. Det behövs även stöd inom det program eleven går och en bra hantering av de byten inom gymnasieskolan som ändå sker.

Omstart på gymnasiet – ny chans men stor kostnad

Var tjugonde elev som går årskurs 1 i gymnasieskolan börjar om på ett nytt program ett år senare. För eleverna innebär omstarten en ny chans, men för kommunerna är det en stor kostnad.

Rapporten *Börja om på nytt program i gymnasieskolan* (2012) belyser varför elever börjar om på ett nytt program. Fem procent av eleverna i årskurs 1 börjar om på ett nytt program nästföljande läsår. Det handlade hösten 2011 om närmare 5 000 elever. Elevintervjuerna visar att det huvudsakligen finns tre orsaker till varför eleven valt att börja om, att man inte tyckte att programmets innehåll motsvarade förväntningarna, att man inte passade in i klassen eller att man kom efter med studierna.

En av de viktigaste slutsatserna i rapporten är att studie- och yrkesorientering i grundskolan behöver utvecklas. Frågor om framtida studieval och yrkesval behöver tas upp i grundskolan i god tid. Studie- och yrkesorientering är hela skolans ansvar. Med bättre studie- och yrkesorientering i grundskolan skulle kommunerna kunna spara pengar och färre elever behöva gå ett extra år i gymnasieskolan.

Ungdomar som inte går i gymnasieskolan

Förutsättningar och behov hos de ungdomar som inte går i gymnasieskolan behöver beaktas för att de ska kunna erbjudas passande åtgärder. Det kommunala informationsansvaret, eller uppföljningsansvaret som det också kallas, innebär att

kommunerna ska hålla sig informerade om sysselsättningen hos ungdomar mellan 16 och 19 år som inte går i gymnasieskolan. Syftet är att kunna erbjuda dem lämpliga åtgärder.

Skolverkets uppföljning *Vad gör kommunerna för ungdomar som inte går i gymnasieskolan?* (2011) visar att kommunerna blir allt bättre på att leva upp till den lagstadgade skyldigheten att hålla sig informerade om sysselsättningen hos ungdomar som inte går i gymnasieskolan. Jämfört med 2006 arbetar idag fler kommuner aktivt med att följa upp ungdomarna, men samtidigt finns det fortfarande kommuner som inte alls kontaktar de som omfattas av lagstiftningen. Mer än var tredje kommun saknar fortfarande en handlingsplan för arbetet med ungdomarna. Många kommuner upplever dessutom att det är svårt både att få kontakt med ungdomarna och att kunna erbjuda dem bra åtgärder. Ofta handlar det om ungdomar som har hoppat av gymnasieskolan och det är inte alla som vill tillbaka dit igen. Med anledning av den reformerade gymnasieskolan har Skolverket fått i uppdrag fram till 2015 att fortsätta att följa upp hur kommunerna organiserar arbetet med det kommunala informationsansvaret och vilka individuella åtgärder som kommunerna erbjuder unga.

Vuxenutbildning

Allt fler studerar i komvux och antalet uppgick 2011 till närmare 200 000 elever. Antalet sjönk kraftigt från slutet av 1990-talet fram till slutet av 2000-talets första årtionde i och med att satsningen i det s.k. Kunskapslyftet fasades ut. Under de senaste åren har antalet elever återigen ökat vilket delvis beror på satsningen på yrkeskurser som benämns yrkesvux. År 1998/99 var antalet elever som läste på komvux som högst, 350 000 elever.

Flest elever läser inom gymnasial vuxenutbildning, 83 procent. De övriga, 17 procent, läser inom grundläggande vuxenutbildning. Varje elev på komvux deltar i genomsnitt i fyra kurser, vilket innebär att det finns 840 000 kursdeltagare.

Var tredje i grundläggande vuxenutbildning har högskoleutbildning

Från med 1 juli i år gäller den nya skollagen också för vuxenutbildning. Totalt går 33 000 elever i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå 2011. Av dem har 34 procent högskoleutbildning. År 2000 var motsvarande siffra 15 procent. Elever på grundläggande nivå som har högskoleutbildning består i regel av utlandsfödda som studerar svenska som andraspråk eller engelska. Andelen utlandsfödda elever har ökat sedan 1990-talet och 2011 är nio av tio utlandsfödda. Elevgruppen har förändrats mycket de senaste 20 åren. Idag har fler elever utländsk bakgrund och det är större skillnader mellan elevernas förkunskaper och vilka mål man har med studierna.

Fler än någonsin i utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Antalet elever i sfi har ökat mycket kraftigt under de senaste åren. År 2011 deltar drygt 102 400 elever i sfi, vilket är en ökning med 7 procent sedan föregående år och en fördubbling sedan 2005.

Det finns en stor variation i utbildningsbakgrund hos sfi-eleverna. En ganska hög andel, 39 procent, har högst 9 år i tidigare utbildning. Det är 27 procent som har 10–12 år och 33 procent som har 13 år eller mer i tidigare utbildning. Uppgifterna om tidigare utbildning har angivits av eleverna själva vid intervjuer med huvudman eller anordnare.

Arabiska är det vanligaste modersmålet bland eleverna, med en andel på 18 procent. Därefter är somaliska, thailändska och polska de vanligaste språken, med andelar på mellan 5 och 10 procent. Högst andel av eleverna är födda i Irak. Därefter är flest elever födda i Somalia, Thailand och Polen.

Särskilda åtgärder för att förbättra ungdomars levnadsvillkor

Uppgiften att förbättra ungdomars levnadsvillkor genom att förse dem med en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö löper som en röd tråd i många av Skolverkets uppdrag. I nuläget genomgår svensk skola en grundläggande reformering. De av regering och riksdag beslutade skolreformerna syftar till att höja kvaliteten i hela skolväsendet och Skolverket har i uppdrag att stödja genomförandet av dessa omfattande reformer.

De instrument Skolverket har till sitt förfogande är konferenser och direkta utbildningsinsatser – ofta i samverkan med högskolor och regionala utvecklingscentra. Så har också skett när det gäller till exempel arbetet mot mobbning och kränkande behandling. Skolverket tar också fram olika slag av stödmaterial, kunskaps- och forskningsöversikter och utvärderingar för att främja en verksamhetsutveckling som bygger på ett gediget empiriskt underlag. Skolverket stödjer vidare kompetensutveckling av lärare och annan personal. Vidare finns olika former av statliga ekonomiska bidrag för att utveckla verksamheterna inom nationellt prioriterade områden. Med åren har den webbaserade informationen på skolverket.se blivit allt viktigare för att nå ut till elever.

Att peka ut särskilda åtgärder inom Skolverkets verksamhet för att förbättra ungdomars levnadsvillkor låter sig inte göras så lätt eftersom målgruppen är så tongivande i Skolverkets arbete generellt. Nedan följer några av de insatser som Skolverket genomför.

Skolverket ska stärka elevers möjligheter att göra välgrundade val

Skolverket har fått i uppdrag att presentera befintlig statistisk information på ett mer användarvänligt sätt. Utgångspunkten är att det ska vara möjligt för användarna, bl.a. föräldrar och elever att själva välja olika variabler för att få en bild av en skolas verksamhet och resultat. Användaren ska kunna välja två eller flera skolor och på så sätt jämföra dessa med varandra. Variablerna bör uppfattas som centrala för bl.a. elevens val av skola och kunna presenteras över tid.

Vid genomförandet av uppdraget ska Skolverket samråda med Statens skolinspektion, IFAU samt andra myndigheter och organisationer som Skolverket anser vara relevanta för uppdragets genomförande. Skolverket ska senast den 31 maj 2013 också redovisa undersökningen av hur SALSA har använts och uppfattats och hur

verket avser att fullgöra den del av uppdraget som avser presentation avseende befintlig statistik så att bl.a. föräldrar och elever själva ska kunna välja variabler. Redovisningen ska innehålla en beskrivning av funktionalitet, en plan för driftsättningen och en konsekvensbeskrivning av planens genomförande.

Uppdrag att informera om gymnasial yrkesutbildning

Frågan om behörighet till högskolan är för närvarande framträdande i den utbildningspolitiska debatten. Det är viktigt att elever och vårdnadshavare har kännedom om möjliga karriärvägar efter en yrkesexamen, så att de kan göra välgrundade val utifrån den enskilda elevens intressen och förutsättningar. Skolverket upplyser på flera sätt om att yrkeselever har rätt att läsa de kurser som behövs för grundläggande behörighet till högskolan, och att de även har rätt att läsa in grundläggande behörighet på komvux i efterhand. Skolverket upplyser också om att en annan fortsatt utbildningsväg, om man inte väljer att börja arbeta efter gymnasiestudierna, är att läsa på en yrkeshögskoleutbildning. Informationsbroschyren ”Kort om yrkesutbildning” informerar eleven om vilka möjligheter han eller hon har dels inom gymnasieskolan, dels efter avlagd yrkesexamen.

Fortbildningsinsatser för studie- och yrkesvägledare

Skolverket ska genomföra fortbildningsinsatser för främst studie- och yrkesvägledare för att förbättra kvaliteten inom vägledningen. Verket ska vid behov samråda med övriga berörda skolmyndigheter. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2014.

Stöd till unga med funktionsnedsättningar

Skolverket ska efter samråd med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Hjälpmedelsinstitutet ta fram en fortbildningsinsats för studie- och yrkesvägledare i gymnasieskolan. Fortbildningsinsatsen ska särskilt inriktas på hur man kan minska de etableringssvårigheter som unga med funktionsnedsättningar möter på arbetsmarknaden samt på det stöd från olika myndigheter som ungdomar kan få. De berörda myndigheterna ska gemensamt genomföra utbildningarna. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2014.

Stödja undervisning om alkohol, narkotika, dopning och tobak

Skolverket har fått i uppdrag att utforma utbildningsinsatser med syfte att stödja skolornas undervisning om alkohol, narkotika, dopning och tobak. Uppdraget ska slutligt redovisas senast den 31 oktober 2014.

Statsbidrag för arbetslösa ungdomar 20-24 år

Skolverket har fått i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner för ökade kostnader till följd av satsningen på den högre bidragsnivån inom studiemedlet för vissa arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år. Uppdraget ska redovisas senast den 15 april 2013.

Fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning

Uppdraget innebär att erbjuda utbildningsinsatser för lärare och annan personal i det obligatoriska skolväsendet och gymnasieskolan. Utbildningsinsatserna ska utgå från de nya kurs- och ämnesplanerna. Under 2013 planeras två högskolekurser (7,5p) under våren, två under hösten (varav en lokal kurs) och webinarier som stöd för lärarnas verksamhet. Till hösten 2013 planeras också ett pilotprojekt som inkluderar konferenser, handledning på deltagande skolor och webinarier. Uppdraget innebär också utveckling och spridning av stödmaterial. Tre stödmaterial ska färdigställas och spridas under våren 2013 – ett för gymnasiet, ett för åk 7-9 och ett för åk 1-6. Stödmaterialen ska utgå från de nya kurs- och ämnesplanerna.

Insatser för att motverka hedersproblematik

Uppdraget innebär att erbjuda fortbildning i hur grund- och gymnasieskolan, förskoleklassen, förskolan och fritidshemmet kan arbeta med frågor om hedersrelaterat våld och förtryck, inkluderat även äktenskap mot en parts vilja. Under 2013 kommer fyra lärosäten att ge kurser. Enligt uppdraget ska också Skolverkets stödmaterial spridas. Två webinarier, baserat på materialet, kommer att genomföras under 2013.